

Inteligjenca artificiale dhe rreziqet e deepfake-ve në hapësirën informative Kosovë–Serbi

NEW
SOCIAL
INITIATIVE

Inteligjenca artificiale dhe rreziqet e deepfake-ve në hapësirën informative Kosovë–Serbi

BOTUES:
New Social Initiative - NSI
www.newsocialinitiative.org

AUTORE:
Yllka Bajoku

MENTOR:
Ramadan Ilazi, Qendra Kosovare për Studime të Sigurisë (QKSS)

Tetor 2026, Mitrovicë e Veriut

Ky publikim është përgatitur nga New Social Initiative me mbështetjen e Fondacionit Kombëtar për Demokraci (National Endowment for Democracy – NED). Pikëpamjet e shprehura janë vetëm të NSI-së dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht ato të NED-it.

Përmbajtja

Përmbledhje ekzekutive 04

01/ Hyrje 05

02/ Konteksti i problemit 06

— Rasti i Banjskës – audio e manipuluar
— Deepfake me IA i Donald Trumpit – Kosova dhe Serbia
— Kurti dhe Hovenier – audio e manipuluar
— Video e gjeneruar me IA që paraqet të rinj serbë duke mbështetur njohjen e Kosovës

03/ Ndikimi i deepfake-ve dhe i IA-së 09

04/ Përfundime dhe rekomandime 11

Referencat 13

Përmbledhje ekzekutive

Ky punim shqyrton rolin në rritje të përmbajtjeve deepfake (falsifikime të thella) të gjeneruara nga inteligjenca artificiale (IA) në formësimin e hapësirës informative ndërmjet Kosovës dhe Serbisë. Ai përqendrohet në mënyrën se si audio, video dhe imazhet e manipuluara mund të përdoren për të prodhuar ose për të përforcuar dezinformimin, për të ndikuar në perceptimet publike, për të rritur tensionet politike dhe ndëretnike, si dhe për të minuar besimin te mediat dhe institucionet publike. Këto rreziqe janë veçanërisht të rëndësishme në kontekstin Kosovë–Serbi, ku narrativat politike, ndarjet etnike dhe mosmarrëveshjet historike të pazgjidhura e bëjnë mjedisin informativ veçanërisht të cenueshëm ndaj manipulimit.

Punimi analizon raste të përzgjedhura të përmbajtjeve të gjeneruara ose të manipuluara me IA, me qëllim që të identifikojë objektivat dhe modelet kryesore që qëndrojnë pas përdorimit të tyre, përfshirë potencialin për të krijuar tensione ndëretnike, për të përforcuar narrativat ekzistuese politike, për të diskreditуar institucionet ose figurat publike dhe për të ndikuar në opinionin publik gjatë periudhave me ndjeshmëri të shtuar politike. Ai vlerëson gjithashtu gatishmërinë e qeverive, organizatave mediatike, shoqërisë civile dhe institucioneve arsimore për t'i identifikuar dhe për t'iu përgjigjur kërcënimeve të tilla.

Punimi argumenton se zvogëlimi i ndikimit të dezinformimit të nxitur nga deepfake-t kërkon një kombinim të shkrim-leximit më të fortë digjital dhe medial, të mekanizmave të përmirësuar për verifikimin e fakteve dhe vërtetimin e përmbajtjeve, të përgjigjeve të përshtatshme ligjore dhe rregullatore, si dhe të bashkëpunimit më të madh ndërmjet institucioneve, mediave, shoqërisë civile dhe partnerëve ndërkombëtarë. Në fund, ai ofron rekomandime të bazuara në dëshmi, që synojnë forcimin e qëndrueshmërisë demokratike dhe shoqërore ndaj manipulimit informativ të mundësuar nga IA-ja në Kosovë dhe në Serbi.

01/
Hyrje

Zhvillimi i shpejtë i inteligjencës artificiale (IA) po e transformon mënyrën se si informacioni krijohet, shpërndahet dhe konsumohet. Ndonëse këto teknologji ofrojnë mundësi të rëndësishme, ato krijojnë gjithashtu rreziqe të reja për integritetin e mjedisit informativ dhe për proceset demokratike (Council of Europe, 2026).

Një nga sfidat më të rëndësishme është përdorimi në rritje i përmbajtjeve të gjeneruara dhe të manipuluara me IA, përfshirë deepfake-t, të cilat mund të imitojnë zërin, pamjen ose veprimet e një personi dhe ta bëjnë materialin e sajuar të duket autentik (UNESCO, 2025). Ndërsa media sintetike bëhen gjithnjë e më të sofistikuara dhe më të qasshme, dallimi ndërmjet informacionit autentik dhe atij të manipuluar mund të bëhet gjithnjë e më i vështirë për qytetarët (UNESCO, 2025).

Rreziqet që lidhen me dezinformimin e gjeneruar nga IA-ja janë veçanërisht serioze në mjedise politikisht të ndjeshme dhe të polarizuara, ku përmbajtja e manipuluar mund të përdoret për të ndikuar në perceptimet publike, për të përforcuar narrativat ekzistuese dhe për të kontribuar në konfuzion ose mosbesim (Council of Europe, 2026). Deepfake-t mund të paraqesin gjithashtu rreziqe për institucionet demokratike dhe stabilitetin publik, veçanërisht kur përmbajtja e sajuar përfshin figura politike ose qarkullon gjatë periudhave të tensionit apo të krizës politike (Council of Europe, 2026).

Në kontekstin e Kosovës dhe Serbisë, këto rreziqe kërkojnë vëmendje të veçantë për shkak të mjedisit politik të ndjeshëm, ndarjeve ekzistuese etnike dhe ndikimit të vazhdueshëm të narrativave politike konkurruese.

Për rrjedhojë, përmbajtja e gjeneruar ose e manipuluar me IA mund të ketë pasoja që shkojnë përtej keqinformimit të zakonshëm, duke kontribuar potencialisht në polarizim dhe duke minuar besimin te institucionet dhe te burimet e besueshme të informacionit (NDI, 2024; Ilazi et al., 2025).

02/

Konteksti i problemit

Qasshmëria dhe sofistikimi në rritje i inteligjencës artificiale e kanë bërë më të lehtë krijimin dhe shpërndarjen e incizimeve audio, videove dhe imazheve të manipuluara, të cilat publikut mund t'i duken autentike. Media sintetike, përfshirë deepfake-t, mund ta imitojnë në mënyrë bindëse zërin ose pamjen e një personi, duke e bërë gjithnjë e më të vështirë dallimin ndërmjet përmbajtjes autentike dhe asaj të sajuar (Naffi, 2025).

Ky zhvillim paraqet rreziqe të veçanta kur përmbajtja e manipuluar përdoret në mjedise politikisht të ndjeshme. Deepfake-t që përfshijnë udhëheqës politikë ose zyrtarë publikë mund të përdoren për t'i imituar ata, për të manipuluar perceptimet publike dhe për të kërcënuar proceset demokratike, duke e bërë autenticitetin dhe transparencën gjithnjë e më të rëndësishme (Parliamentary Assembly of the Council of Europe [PACE], 2026). Problemi bëhet edhe më i rëndësishëm kur përmbajtje të tilla qarkullojnë gjatë periudhave të tensionit politik, kur publiku mund të jetë tashmë i ekspozuar ndaj narrativave konkurruese dhe niveleve të larta të mosbesimit (National Democratic Institute [NDI], 2024).

Hapësira informative Kosovë–Serbi është veçanërisht e cenueshme ndaj këtyre rreziqeve. Tensionet politike, ndarjet etnike dhe narrativat konkurruese mund të krijojnë kushte në të cilat përmbajtja e rreme ose e manipuluar përdoret për të ndikuar në perceptime dhe për të thelluar ndarjet ekzistuese. Në një mjedis të tillë, dezinformimi mund ta minojë besimin ndërmjet komuniteteve dhe institucioneve dhe t'i vështirësojë përpjekjet për normalizimin e marrëdhënieve ndërmjet Kosovës dhe Serbisë (Ilazi et al., 2025).

Tensionet ndërmjet Kosovës dhe Serbisë gjatë vitit 2023 – përfshirë zgjedhjet e bojkotuara nga serbët e Kosovës në prill, përplasjet e dhunshme ndërmjet protestuesve, nga njëra anë, dhe Policisë së Kosovës e paqeruajtësve të KFOR-it, nga ana tjetër, në maj, ndalimin e tre zyrtarëve të Policisë së Kosovës nga policia serbe në qershor dhe sulmin e armatosur kundër Policisë së Kosovës në Banjskë në shtator – ishin ngjarje kyçe gjatë të cilave hapësira informative në Kosovë u vërshua nga çrregullime informative (NDI, 2024).

Rasti i Banjskës – audio e manipuluar

Pas sulmit në Banjskë në vitin 2023, u shpërnda një incizim audio që pretendonte se zyrtarët e Policisë së Kosovës kishin refuzuar t'i ndihmonin një sulmuesi serb të plagosur, duke thënë gjoja "edhe sikur të vdesë, asgjë". Verifikuesit e fakteve konstatuan se incizimi nuk e përmbante deklaratën e pretenduar, gjë që e bën atë një shembull se si audio e manipuluar ose mashtruese mund të përdoret për të përhapur dezinformim gjatë një krize (Hoti, 2023).

Deepfake me IA i Donald Trumpit – Kosova dhe Serbia

Në vitin 2025, në rrjetet sociale qarkulloi një video e gjeneruar me IA, në të cilën Donald Trump dukej sikur fliste për tensionet ndërmjet Kosovës dhe Serbisë. Në video, Trump dukej se bënte deklarata kërcënuese ndaj Serbisë, duke krijuar përshtypjen se Shtetet e Bashkuara do të ndërmerrnin veprim ushtarak nëse Serbia do ta sulmonte Kosovën. Videoja nuk ishte deklaratë e vërtetë e Trumpit: pamja dhe zëri i tij ishin manipuluar me IA për të krijuar përshtypjen se ai kishte bërë deklarata që në fakt nuk i kishte bërë kurrë. Rasti është veçanërisht i rëndësishëm, sepse kishte të bënte me një çështje shumë të ndjeshme politike dhe të sigurisë në Ballkanin Perëndimor. Një deklaratë e sajuar e një figure të rëndësishme politike, siç është presidenti i SHBA-së, mund të ndikojë lehtësisht në opinionin publik, të rrisë tensionet politike dhe të krijojë konfuzion lidhur me qëndrimin e vërtetë të Shteteve të Bashkuara (Sbunker, 2025).

Kurti dhe Hovenier – audio e manipuluar

Përshkallëzimi i tensioneve në veri të Kosovës në vitin 2023 u shoqërua gjithashtu me shfaqjen e manipulimit të mundësuar nga IA-ja në hapësirën informative. Një shembull i dukshëm ndodhi në qershor 2023, pas ndalimit të tre zyrtarëve të Policisë së Kosovës nga autoritetet serbe dhe në mes të tensioneve të shtuara në veri të Kosovës. Në internet u shpërnda një incizim audio deepfake, i cili paraqiste në mënyrë të rreme një bisedë ndërmjet kryeministrit të Kosovës, Albin Kurti, dhe ambasadorit të SHBA-së në Kosovë, Jeffrey Hovenier. Incizimi i sajuar i paraqiste dy zyrtarët duke diskutuar për arrestimin e serbëve të Kosovës në veri dhe përmbante deklarata që sugjeronin se autoritetet e Kosovës synonin t'i arrestonin serbët pavarësisht nëse kishin kryer ndonjë vepër penale. Incizimi më pas u identifikua si deepfake dhe u përgënjeshtrua publikisht nga autoritetet përkatëse. Sipas Institutit Demokratik Kombëtar (NDI), postimi origjinal që përmbante incizimin pati më shumë se 150.000 shikime, gjë që tregon shtrirjen e mundshme të mediave sintetike gjatë një periudhe me tensione të shtuara politike dhe ndëretnike (NDI, 2024).

Video e gjeneruar me IA që paraqet të rinj serbë duke mbështetur njohjen e Kosovës

Në tetor 2025, në rrjetet sociale qarkulloi një video e gjeneruar me IA që paraqiste një grup të rinjsh serbë, me një vajzë të re në plan të parë, e cila i bënte thirrje Serbisë ta njihte "realitetin dhe Kosovën". Videoja shfaqte gjithashtu mesazhin "Recognize Kosova!" dhe e paraqiste deklaratën si shprehje të pikëpamjeve të të rinjve serbë. U konstatua se videoja ishte gjeneruar artificialisht: Hibrid.info identifikoi logon e Sora-s në pamje, ndërsa Hive Moderation vlerësoi një probabilitet prej 92% që videoja të ishte gjeneruar me IA. Për rrjedhojë, Hibrid.info e klasifikoi përmbajtjen si mashtruese. Rasti është veçanërisht i rëndësishëm për marrëdhëniet Kosovë–Serbi, sepse tregon se si IA-ja gjeneruese mund të sajojë një zë publik sintetik dhe t'ia atribuojë një qëndrim politikisht të ndjeshëm një grupi në dukje të identifikueshëm (Rizanaj, 2025).

Në vend që të manipulonte deklaratën e një figure reale publike serbe, videoja krijoi një skenë në dukje autentike me të rinj të zakonshëm serbë dhe e përdori atë për të përcjellë një mesazh shumë të ndjeshëm lidhur me statusin e Kosovës (Rizanaj, 2025).

Këto raste ilustrojnë se si teknologjia deepfake mund të përdoret për të sajuar komunikim politik dhe për t'u atribuar figurave publike me ndikim deklarata që ato nuk i kanë bërë kurrë. Duke i vendosur deklaratat e sajuara brenda një konteksti tashmë të ndjeshëm Kosovë–Serbi, përmbajtje të tilla mund ta minojnë besimin te institucionet politike, t'i shtrembërojnë perceptimet për veprimet e qeverisë dhe t'i thellojnë edhe më tej ndarjet ekzistuese etnike dhe politike. Për rrjedhojë, rastet tregojnë se rreziqet që lidhen me përmbajtjet e gjeneruara nga IA-ja nuk janë thjesht hipotetike në hapësirën informative Kosovë–Serbi, por janë shfaqur tashmë gjatë periudhave me tension të shtuar politik (NDI, 2024).

Këto zhvillime tregojnë se përdorimi në rritje i përmbajtjeve të gjeneruara dhe të manipuluara me IA i shton një shtresë të re rreziku një mjedisi informativ tashmë të brishtë, duke e bërë aftësinë për të zbuluar mediat sintetike dhe për t'iu kundërvënë atyre thelbësore për parandalimin e përshkallëzimit të mëtejshëm të tensioneve dhe për mbrojtjen e besimit publik në kontekstin Kosovë–Serbi.

03/

Ndikimi i deepfake-ve dhe i IA-së

Qasshmëria në rritje e inteligjencës artificiale e ka bërë më të lehtë krijimin e incizimeve audio, imazheve dhe videove sintetike realiste, duke e bërë gjithnjë e më të vështirë dallimin e informacionit autentik nga përmbajtja e manipuluar. Kjo krijon rreziqe për integritetin e informacionit, veçanërisht në kontekste politike dhe zgjedhore (UNESCO, 2025).

Është e rëndësishme që deepfake-t të dallohen nga dezinformimi. Dezinformimi i referohet informacionit të rremë ose mashtrues që shpërndahet qëllimisht për të mashtruar publikun ose për të ndikuar tek ai, ndërsa deepfake-t janë përmbajtje audiovizuale e gjeneruar ose e manipuluar me IA. Prandaj, deepfake-t mund të përdoren si mjet për të prodhuar dhe për të përhapur dezinformim (UNESCO, 2025; ITU, 2024).

Përdorimi në rritje i deepfake-ve dhe i përmbajtjeve të gjeneruara nga IA-ja paraqet rreziqe të konsiderueshme për mjedisin informativ që rrethon marrëdhëniet Kosovë–Serbi. Instituti Demokratik Kombëtar (NDI) i identifikoi deepfake-t dhe përmbajtjet e gjeneruara nga IA-ja si një formë të re të çrregullimit informativ në Kosovë gjatë vitit 2023 (NDI, 2024). Deepfake-t mund të sajojnë imazhe, video dhe incizime audio realiste që i paraqesin individët sikur thonë ose bëjnë gjëra që në të vërtetë nuk kanë ndodhur kurrë (UNESCO, 2024). Përmbajtje të tilla mund ta bëjnë gjithnjë e më të vështirë për publikun dallimin e informacionit autentik nga materiali i manipuluar ose sintetik (Naffi, 2025).

Rreziqet janë veçanërisht të mëdha në mjedise politikisht të polarizuara dhe etnikisht të ndjeshme, ku përmbajtja e manipuluar mund të përforcojë narrativat ekzistuese dhe t'i thellojë ndarjet shoqërore (UNESCO, 2024). Në kontekstin Kosovë–Serbi, mjedisi informativ i vitit 2023 tregoi se si përmbajtja e manipuluar mund të përdorej rreth ngjarjeve politikisht dhe etnikisht të ndjeshme, përfshirë krizën në veri të Kosovës dhe tensionet ndërmjet dy palëve (NDI, 2024).

Përdorimi i mediave sintetike për të imituar figura politike mund ta minojë edhe më shumë besimin në komunikimin politik, sepse deklaratat e sajuara mund të duken sikur vijnë nga persona që kanë autoritet real politik (UNESCO, 2024). Kjo krijon një rrezik të veçantë gjatë periudhave me tension të shtuar, kur publiku mund të reagojë ndaj përmbajtjes së manipuluar përpara se të mund të verifikohet autenticiteti i saj.

Adresimi i këtyre rreziqeve kërkon kapacitete më të forta institucionale për identifikimin dhe verifikimin e përmbajtjeve të manipuluara dhe të gjeneruara nga IA-ja, si dhe për reagimin ndaj tyre. UNESCO thekson rëndësinë e edukimit mbi mediat dhe informacionin (shkrim-leximit medial dhe informativ) për t'i ndihmuar qytetarët ta vlerësojnë në mënyrë kritike informacionin dhe t'i njohin

sfidat që krijojnë përmbajtjet e gjeneruara nga IA-ja (UNESCO, 2025). Prandaj, institucionet publike duhet të investojnë në programe të shkrim-leximit medial dhe për IA-në, të cilat u japin qytetarëve aftësitë e nevojshme për t'i vënë në pikëpyetje burimet, për ta verifikuar informacionin dhe për të identifikuar përmbajtjet potencialisht të manipuluara (UNESCO, 2025). Duhet të forcohet gjithashtu bashkëpunimi ndërmjet institucioneve shtetërore, gazetarëve, organizatave të verifikimit të fakteve, shoqërisë civile dhe platformave digjitale, në mënyrë që të lehtësohet identifikimi më i shpejtë dhe sqarimi publik i deepfake-ve të dyshuara. UNESCO thekson rëndësinë e bashkëpunimit ndërmjet aktorëve mediatikë, platformave teknologjike dhe palëve të tjera të interesit në promovimin e integritetit të informacionit në një mjedis gjithnjë e më shumë të drejtuar nga IA-ja (UNESCO, 2024).

Njëkohësisht, çdo përgjigje shtetërore duhet ta mbrojë lirinë e shprehjes dhe të shmangë masat që mund të përdoren për të kufizuar fjalimin legjitim politik. Kjo qasje e ekuilibruar është thelbësore për të siguruar që përpjekjet për t'iu kundërvënë manipulimit të mundësuar nga IA-ja ta forcojnë, e jo ta dobësojnë, besimin publik dhe qëndrueshmërinë demokratike.

04/

Përfundime dhe rekomandime

Dezinformimi i gjeneruar nga IA-ja dhe deepfake-t po bëhen një sfidë gjithnjë e më e rëndësishme për hapësirën informative Kosovë–Serbi, ku përmbajtja e manipuluar kontribuon në polarizim, mosbesim dhe përhapjen e narrativave mashtruese (NDI, 2024; Ilazi et al., 2025). Për rrjedhojë, përgjigjja duhet të përqendrohet te parandalimi e jo te reagimi, duke forcuar kapacitetet për verifikimin e fakteve, duke përmirësuar shkrim-leximin për IA-në dhe mediat dhe duke krijuar mekanizma të qartë institucionalë për identifikimin, verifikimin dhe komunikimin e shpejtë të përmbajtjeve të manipuluara (SEE Check, 2026; Ajanović, 2026).

Në Kosovë, përgjigjja duhet të koordinohet përmes mekanizmave ekzistues institucionalë, me përgjegjësi të ndara qartë ndërmjet aktorëve përkatës shtetërorë dhe joshtetërorë. Zyra e Kryeministrit duhet të sigurojë koordinimin e përgjithshëm ndërinstitucional dhe të mbështesë hartimin e protokolleve për identifikimin, verifikimin dhe komunikimin publik të dezinformimit me ndikim të lartë të gjeneruar nga IA-ja. Komisioni i Pavarur i Mediave (KPM) duhet të monitorojë përmbajtjet e manipuluara që shpërndahen përmes mediave audiovizuale. Komisioni Qendror i Zgjedhjeve (KQZ) duhet ta përfshijë dezinformimin e gjeneruar nga IA-ja në mekanizmat e monitorimit dhe të reagimit që lidhen me zgjedhjet, veçanërisht gjatë periudhave zgjedhore. Policia e Kosovës duhet t'i trajtojë rastet në të cilat deepfake-t ose forma të tjera të përmbajtjeve sintetike lidhen me veprimtari kriminale, mashtrime ose kërcënime të mundësuara nga mjetet kibernetike, në bashkëpunim me autoritetet kompetente të prokurorisë. Organizatat e verifikimit të fakteve, mediat e pavarura, shoqëria civile dhe institucionet kërkimore duhet t'i plotësojnë këta mekanizma përmes monitorimit të pavarur, verifikimit dhe paralajmërimit të hershëm. Institucionet arsimore dhe organet publike përkatëse duhet gjithashtu ta forcojnë shkrim-leximin për IA-në dhe mediat te gazetarët, zyrtarët publikë dhe të rinjtë.

Në Serbi, një qasje e ngjashme duhet të zbatohet përmes institucioneve dhe mekanizmave ekzistues kombëtarë. Organet përkatëse qeveritare duhet ta koordinojnë përgjigjen institucionale dhe komunikimin publik, ndërsa Autoriteti Rregullator për Media Elektronike (REM) duhet të monitorojë përmbajtjet e manipuluara që shpërndahen përmes transmetuesve të rregulluar. Komisioni Zgjedhor Republikan (RIK) duhet ta përfshijë dezinformimin e gjeneruar nga IA-ja në mekanizmat e monitorimit dhe të raportimit që lidhen me zgjedhjet, veçanërisht gjatë periudhave zgjedhore. Ministria e Informimit dhe Telekomunikacionit duhet të mbështesë masat që lidhen me shkrim-leximin medial dhe digjital, si dhe bashkëpunimin me palët përkatëse të interesit, ndërsa Ministria e Punëve të Brendshme dhe strukturat kompetente për krimin kibernetik duhet t'i trajtojnë rastet që

përfshijnë keqpërdorimin kriminal të përmbajtjeve sintetike. Organizatat e pavarura të verifikimit të fakteve, mediat, shoqëria civile dhe institucionet kërkimore duhet të ofrojnë kapacitete plotësuese për monitorim, verifikim dhe paralajmërim të hershëm.

Duke pasur parasysh natyrën ndërkufitare të mjedisit informativ, Kosova dhe Serbia duhet të caktojnë pika institucionale kontakti brenda strukturave të tyre ekzistuese institucionale, për të lehtësuar shkëmbimin e shpejtë të informacionit për dezinformimin e verifikuar ose të dyshuar të gjeneruar nga IA-ja, veçanërisht gjatë zgjedhjeve dhe periudhave të tensionit politik. Këto pika kontakti duhet të funksionojnë përmes protokolleve të qarta për raportim, verifikim dhe përshkallëzim dhe, kur është e përshtatshme, duhet të jenë në gjendje të bashkëpunojnë me organizatat e verifikimit të fakteve, mediat, shoqërinë civile, studiuesit dhe platformat përkatëse në internet.

Bashkëpunimi me platformat e mediave sociale duhet të forcohet për të përmirësuar raportimin, verifikimin dhe etiketimin e përmbajtjeve të manipuluara dhe, kur është e justifikuar ligjërisht, kufizimin ose heqjen në kohë të përmbajtjeve të dëmshme, duke ruajtur njëkohësisht lirinë e shprehjes dhe qasjen në informacion.

Të dyja palët duhet gjithashtu të ofrojnë trajnime të rregullta për institucionet publike, gazetarët dhe verifikuesit e fakteve për zbulimin dhe verifikimin e përmbajtjeve sintetike, duke forcuar njëkohësisht shkrim-leximin për IA-në dhe mediat te të rinjtë. Akti i BE-së për Inteligjencën Artificiale (2024) dhe nismat përkatëse të Komisionit Evropian ofrojnë një kornizë të rëndësishme referimi për zhvillimin e masave të tilla mbrojtëse.

Në fund të fundit, ndërtimi i qëndrueshmërisë ndaj dezinformimit të gjeneruar nga IA-ja kërkon një qasje gjithëpërfshirëse shoqërore, në të cilën institucionet kombëtare ruajnë përgjegjësi të përcaktuara qartë, ndërsa mediat e pavarura, verifikuesit e fakteve dhe shoqëria civile sigurojnë verifikim të pavarur dhe paralajmërim të hershëm, dhe mekanizmat dypalësh lehtësojnë koordinimin e shpejtë ndërkufitar (EEAS, 2026; Ilazi et al., 2025).

Në këtë kontekst, forcimi i qëndrueshmërisë ndaj dezinformimit të gjeneruar nga IA-ja nuk është vetëm sfidë teknologjike, por edhe përgjegjësi e përbashkët, thelbësore për mbrojtjen e besimit publik, të stabilitetit demokratik dhe të marrëdhënieve të qëndrueshme ndërmjet Kosovës dhe Serbisë.

Referencat

Ajanović, A. (2026). *Next generation what we know: Mis/disinformation in the Western Balkans.* British Council. https://doi.org/10.57884/EESX-5952

Beselica, L. (2025, October 29). Video e krijuar me inteligjencë artificiale e disa të rinjve serbë për njohjen e Kosovës. *Kallxo.* https://kallxo.com/krypometer/video-e-krijuar-me-inteligjence-artificiale-e-disa-te-rinjve-serbe-per-njohjen-e-kosoves/

Council of Europe. (2026). *Guidance note on the implications of generative artificial intelligence for freedom of expression.* Council of Europe. https://edoc.coe.int/en/artificial-intelligence/12525-guidance-note-on-the-implications-of-generative-artificial-intelligence-for-freedom-of-expression.html

European External Action Service. (2026, March 12). *4th EEAS annual report on foreign information manipulation and interference threats.* https://www.eeas.europa.eu/eeas/4th-eeas-report-foreign-information-manipulation-and-interference-threats_en

European Parliament and Council of the European Union. (2024). *Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act).* EUR-Lex. https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj

Frau-Meigs, D. (2024). *User empowerment through media and information literacy responses to the evolution of generative artificial intelligence (GAI).* UNESCO. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000388547

Hoti, I. (2023, September 29). Rrena në mediat serbe: Audio-inçizimi nuk thotë "edhe sikur të vdesë, asgjë". *Kallxo.* https://kallxo.com/krypometer/rrena-ne-mediat-serbe-audio-incizimi-nuk-thote-edhe-sikur-te-vdese-asgje/

Ilazi, R., Loshaj, J., Pavlović, T., & Bytyçi, A. (2025). *How does disinformation target and affect interethnic relations in Kosovo?* Kosovar Centre for Security Studies. https://qkss.org/en/publikimet/ne-c-menyre-dezinformimi-shenjestron-dhe-ndikon-ne-marredheniet-nderetnike-ne-kosove

International Telecommunication Union. (2024). *Detecting deepfakes and generative AI: Report on standards for AI watermarking and multimedia authenticity workshop.* https://www.itu.int/pub/T-AI4G-AI4GOOD-2024-7

Naffi, N. (2025, October 1). *Deepfakes and the crisis of knowing.* UNESCO. https://www.unesco.org/en/articles/deepfakes-and-crisis-knowing

National Democratic Institute. (2024). *Information disorders in Kosovo: 2023 report.* https://ndi.org/publications/information-disorders-kosovo-2023-report

Parliamentary Assembly of the Council of Europe. (2026). *Violence and hate speech against politicians: A threat to democracy* (Resolution 2646). Council of Europe. https://pace.coe.int/en/files/35987/html

Rizanaj, F. (2025, October 21). Video me pretendimin për të rinjtë serbë, e gjeneruar me inteligjencë artificiale. *Hibrid.info.* https://hibrid.info/video-me-pretendimin-per-te-rinjte-serbe-e-gjeneruar-me-inteligjence-artificiale/

Sbunker. (2025, July 3). *Manipulimi me AI: Pretendohet rrejshëm se Trumpi paralajmëroi sulm ndaj Serbisë për shkak të Kosovës.* https://sbunker.org/sr/disinfo/manipulimi-me-ai-pretendohet-rrejshem-se-trumpi-paralajmeroi-sulm-ndaj-serbise-per-shkak-te-kosoves/

SEE Check. (2026, June 29). *State of disinformation in the SEE region: SEE Check's third report.* https://seecheck.org/index.php/2026/06/29/state-of-disinformation-in-the-see-region-see-checks-third-report/

UNESCO. (2024). *AI and the future of journalism: An issue brief for stakeholders.* UNESCO. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000391214

UNESCO. (2025). *Towards user empowerment: A multistakeholder action plan for integrating media and information literacy on digital platforms.* UNESCO. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000394855

NEW
SOCIAL
INITIATIVE